

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»**

Факультет психології

Кафедра загальної та клінічної психології

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Супервізія в роботі психолога

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)
Освітня програма «Психологія»
Спеціальність 053 Психологія
Галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від «26» серпня 2021 р.

м. Івано-Франківськ - 2021

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Результати навчання (компетентності)
5. Організація навчання курсу
6. Система оцінювання курсу
7. Політика курсу
8. Рекомендована література

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	«Психологія психологічного благополуччя»
Викладач (-і)	К.психол.н., професор кафедри загальної та клінічної психології
Контактний телефон викладача	0997042291
E-mail викладача	myroslava.hassuk@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очна/заочна
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pu.if.ua
Консультації	кожний 3-й четвер місяця

2. Анотація до курсу

Супервізія – система професійної підтримки фахівців, зокрема консультантів. В даний час супервізія є однією з найважливіших складових будь-якої підготовки, будь то, навчання професії соціального консультанта, психотерапевта або психоаналітика. Супервізія – це унікальна форма підтримки психотерапевтів, яка дозволяє їм сфокусованим поглядом подивитися на свої труднощі у роботі з клієнтами (пацієнтами), а також розділити частину відповідальності за цю роботу з іншим, як правило, більш досвідченим професіоналом. Вивчення спецкурсу «Супервізія» не обмежується засвоєнням теоретичного матеріалу, воно також формує у студентів певні практичні навички. Вивчення супервізії проводиться в формі лекцій, практичних робіт та самостійної роботи студентів із підручниками, конспектами лекцій, додатковою літературою.

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Супервізія у роботі психолога» є аналіз теорії й практики супервізії, прийомів супервізування фахівців, які працюють з різними категоріями клієнтів, особливостей організації й проведення супервізорських сесій.

Мета викладання навчальної дисципліни «Супервізія у роботі психолога» – дати студентам базові знання про супервізію, про етичний кодекс супервізора та важливість супервізії в роботі та підготовці психолога-консультанта та психолога-терапевта.

Основними завданнями вивчення навчальної дисципліни «Супервізія» є:

1. Поглиблення й розширення загальнотеоретичної підготовки студентів до роботи з клієнтами (пацієнтами).
2. Озброєння студентів базовими знаннями про відповідальність за процес консультування і психотерапії; підвищення їх рівня професійної терапевтичної роботи.
3. Підготовка студентів до узагальнення основних функцій психоконсультативного і психотерапевтичного процесу та супервізії: формуючої, або освітньої, що передбачає розвиток умінь, навиків, розуміння та здібностей терапевтів і консультантів; тонізуючої, або підтримуючої, що передбачає протистояння впливам із боку проблем клієнтів (пацієнтів); нормативної, або спрямовуючої, що передбачає контроль терапевта над власною особистістю.
4. Формування у студентів вміння розуміти своїх клієнтів (пацієнтів).

3. Мета та цілі курсу

Завданнями дисципліни також є:

сформувати системне уявлення про супервизию, етичні принципи, моделі супервизії, види і особливості організації процесу супервизії, ролі і особистість супервізора;

сформувати знання про специфіку супервизорського процесу;

сформувати вміння застосовувати технології організації процесу супервизії;

сформувати навички використовувати супервизійну допомогу для підвищення ефективності рівня власної професійної діяльності;

сформувати навички професійної підтримки спеціалістів, що працюють у сфері «людина-людина».

В результаті вивчення дисципліни студент має **знати**:

- складові професій: базові цінності, етичні та юридичні принципи супервизії у психологічній діяльності, знання та вміння/навички;
- етичні засади супервизії у психологічній діяльності та шляхи реалізації цінностей на практиці;
- професійні якості, функції, ролі супервізора;
- професійно-орієнтовані фази розвитку супервизії;
- цілі та принципи ведення супервизорського процесу;
- основні стилі, фокуси, форми/формати супервизії;
- загальне уявлення про фактори, що впливають на супервизорський процес;

має вміти:

- інтегрувати теоретичні знання та практичний досвід;
- реалізовувати професійні цінності на практиці;
- користуватися етичними принципами, кодексом супервізора;
- теоретично обґрунтовувати втручання; – здійснювати первинне оцінювання;
- заключати контракт з клієнтом;
- безпосередньо надавати допомогу з використанням методів індивідуальної, групової роботи та роботи у громаді;
- представляти інтереси клієнта;
- оцінювати успішність втручання;
- дотримуватися меж професійної компетенції;
- аналізувати власні вміння та навички, рівень знань, особистісні риси;
- керувати процесом допомоги та постійно підвищувати свій професійний рівень..

Форми організації освітнього процесу та види навчальних занять

Л – лекційні заняття;

ПЗ – практичні заняття;

СРС – самостійна робота здобувача вищої освіти;

МКР – модульна контрольна робота;

К – консультації

Попередні умови – попередні компетенції, якими мають володіти студенти на початку засвоєння навчального курсу:

- 1) знання основ загальної, вікової психології, фізіології, основ консультування;
  - 2) знання базового змісту психологічних дисциплін та їх вихідного тематичного інформаційного забезпечення, передбаченого для вивчення у навчальних планах (ОКР "Бакалавр").
- Методи навчання: репродуктивний, пояснювально-ілюстративний, метод проблемного викладання, частково-пошуковий, дослідницький.

4. Результати навчання (компетентності)

- ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- ЗК2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
- ЗК4. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями, на основі раціонального планування організувати, координувати, контролювати та оцінювати діяльність і взаємодію суб'єктів у сфері психології.
- ЗК5. Здатність бути критичним і самокритичним, мислити концептуально, системно, саногенно.
- ЗК6. Здатність приймати обґрунтовані рішення.
- ЗК7. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
- ЗК8. Навички міжособистісної взаємодії, професійно володіти соціально-психологічними механізмами взаєморозуміння і взаємовпливу.
- ЗК9. Здатність працювати в команді.
- ЗК11. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.
- СК1. Здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом психології, реабілітаційної психології.
- СК2. Здатність до ретроспективного аналізу вітчизняного та зарубіжного досвіду розуміння природи виникнення, функціонування та розвитку психічних явищ.
- СК3. Здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків.
- СК4. Здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати психологічну інформацію з різних джерел.
- СК9. Здатність здійснювати просвітницьку та психопрофілактичну роботу відповідно до запиту, заходи промоції збереження здоров'я населення.
- СК10. Здатність дотримуватися норм професійної етики.
- СК11. Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку, адаптація до нових ситуацій у сфері професійної діяльності.
- ПР1. Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи її розв'язання.
- ПР2. Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань.
- ПР9. Пропонувати власні способи вирішення психологічних задач і проблем у процесі професійної діяльності, приймати та аргументувати

власні рішення щодо їх розв'язання.
 ПР11. Складати та реалізовувати план консультативного процесу з урахуванням специфіки запиту та індивідуальних особливостей клієнта, забезпечувати ефективність власних дій.
 ПР13. Взаємодіяти, вступати у комунікацію, бути зрозумілим, толерантно ставитися до осіб, які мають інші культуральні чи гендерно-вікові відмінності.
 ПР16. Знати, розуміти та дотримуватися етичних принципів професійної діяльності психолога.
 ПР17. Демонструвати соціально відповідальну та свідому поведінку, слідувати гуманістичним та демократичним цінностям у професійній та громадській діяльності.

5. Організація навчання курсу

Тематика курсу

Тема, план	Форма заняття	Завдання	результати
Тема 1 Історія виникнення і сучасні підходи до супервізії.	Лекція	Історія виникнення і сучасні підходи до супервізії. Головні функції супервізії. Супервізорська практика в психоаналітичних теоріях. Сучасний стан досліджень супервізії.	1 тиждень ПР2. Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань
Тема 2. Теоретико-методологічні засади супервізії.	Лекція	Теоретико-методологічні засади супервізії. Супервізія: завдання, функції, умови.	1-2тиждень ПР2. Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань
Тема 3. Організація процесу супервізії. Моделі супервізії.	Лекція	Організація процесу супервізії. Супервізія: рівні, форми, структура. Класифікація моделей супервізії. Процесуальна модель і модель розвитку.	ПР1. Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи її розв'язання. ПР9. Пропонувати власні способи вирішення психологічних задач і проблем у процесі професійної діяльності, приймати та аргументувати власні рішення щодо їх розв'язання.
Тема 4 Групова супервізія.	Лекція	Групова супервізія: переваги і ризики. Технологія	ПР13. Взаємодіяти, вступати у комунікацію,

<p>Балінтовські групи. Інтервізійні групи супервізії. Структура та послідовність етапів очної супервізії.</p>		<p>роботи балінтовських груп. Інтервізійні групи супервізії. Командна супервізія. Структура та послідовність етапів очної супервізії. Специфіка супервізійного простору. Процес супервізії.</p>	<p>бути зрозумілим, толерантно ставитися до осіб, які мають інші культуральні чи гендерно-вікові відмінності ПР16. Знати, розуміти та дотримуватися етичних принципів професійної діяльності психолога.</p>
<p>Тема 5. Характеристика запитів на супервізію та робота з ними. Супервізорські відносини.</p>	<p><i>Лекція</i></p>	<p>Характеристика запитів на супервізію та робота з ними. Супервізорські відносини. Конструктивні і деструктивні стилі діяльності супервізора.</p>	<p>ПР2. Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань ПР9. Пропонувати власні способи вирішення психологічних задач і проблем у процесі професійної діяльності, приймати та аргументувати власні рішення щодо їх розв'язання. ПР11. Складати та реалізовувати план консультативного процесу з урахуванням специфіки запиту та індивідуальних особливостей клієнта, забезпечувати ефективність власних дій.</p>
<p>Тема 6. Супервізія роботи з дітьми.</p>	<p><i>лекція</i></p>	<p>Супервізія роботи з дітьми. Роль супервізора та задачі супервізії. Інтерпретація в аналізі та «переклад» у супервізії. Супервізія та практичне втілення при роботі з дітьми: захист дитини.</p>	<p>ПР2. Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань ПР9. Пропонувати власні способи вирішення психологічних задач і проблем у процесі професійної діяльності, приймати та аргументувати власні рішення щодо їх розв'язання. ПР11. Складати та реалізовувати план консультативного процесу з урахуванням специфіки запиту та індивідуальних</p>

			особливостей клієнта, забезпечувати ефективність власних дій. ПР16. Знати, розуміти та дотримуватися етичних принципів професійної діяльності психолога.
Тема 7. Профілактика емоційного вигорання в процесі супервізії.	Лекція	Чинники і наслідки емоційного вигорання. Профілактика емоційного згорання психолога-консультанта.	ПР9. Пропонувати власні способи вирішення психологічних задач і проблем у процесі професійної діяльності, приймати та аргументувати власні рішення щодо їх розв'язання. ПР17. Демонструвати соціально відповідальну та свідому поведінку, слідувати гуманістичним та демократичним цінностям у професійній та громадській діяльності.
Тема 8. Етичний стандарт супервізії. Труднощі у здійснюванні супервізії.	Лекція	Етичний стандарт супервізії. Показники кваліфікаційної характеристики супервізора. Труднощі у здійснюванні супервізії.	ПР16. Знати, розуміти та дотримуватися етичних принципів професійної діяльності психолога.

6. Система оцінювання курсу

Оцінювання навчальних досягнень студентів за усіма видами навчальних робіт проводиться за поточним і підсумковим контролюми. Поточний контроль знань студентів з навчальної дисципліни проводиться в усній та письмовій формі (опитування на семінарських заняттях, тестування, контрольна робота, самостійна робота). Підсумковий контроль здійснюється у формі двох тестувань за змістовими модулями.

Розподіл балів, що отримують студенти

Накопичення балів під час вивчення дисципліни		Всього о
Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2	

T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	
Семінарські заняття – 40 б.								100
Самостійна робота (КСР) – 30 б.								
Контрольна робота – 10 б.								
Тестування за модулями – 20 б.								

Оцінювання знань студентів здійснюється за 100-бальною шкалою, де 40 балів відводиться на усне та письмове опитування студентів під час семінарських занять, 20 балів – на оцінку двох тестувань за змістовими модулями, 30 балів – на виконання самостійної роботи та 10 балів – на контрольну роботу.

Залік з курсу «Практикум з клінічної психології» виставляється за загальною сумою балів з усіх виконаних завдань, що передбачені робочою програмою.

Самостійна робота студентів забезпечує підготовку студента до аудиторних занять і контрольних заходів. Результати цієї підготовки виявляються в активності студента на заняттях, при виконанні ним контрольних робіт, тестових завдань й інших видів робіт. Самостійна робота студентів оцінюється залежно від виду роботи. За конспектування матеріалів з актуальних питань практикуму з клінічної психології, заповнення таблиць і створення асоціативного малюнку-схеми, підбір методів психодіагностики, аналіз акцентуацій характеру героїв художніх творів/ фільмів – 2 бали; за проведення клінічного інтерв'ю, розробку алгоритму психодіагностики та програми психокорекції розладу психіки (поведінки) у дорослих – 6 балів. Сукупна кількість балів за самостійну роботу – 30 балів.

Вимоги до оцінювання самостійної роботи студентів:

Завдання, які оцінюються у 2 бали: 2 бали виставляється у тих випадках, якщо завдання здані вчасно і в повному обсязі з дотриманням правил академічної доброчесності. 1 бал виставляється, якщо завдання не здано у повному обсязі або невчасно. 0 балів виставляється, якщо завдання не здано.

Завдання, які оцінюються у 6 балів: 6-5 балів виставляється, якщо завдання виконані вчасно і в повному обсязі з дотриманням правил академічної доброчесності, є креативними, відповідає обраній темі і меті, правильно побудовані питання чи підібрані методики діагностики та корекції.

4-3 бали виставляється, якщо завдання здано вчасно і у повному обсязі, проте є помилки. Завдання виконана не в повному обсязі, або дещо не відповідає обраній темі чи вимога певні неточності у формулюванні запитань, питання однотипні. Методики підібрані з не в повному обсязі.

2-1 бал виставляється, якщо завдання не здано у повному обсязі або невчасно, питання сформульовані невірно, методики підібрані з помилками. 0 балів виставляється, якщо завдання не виконано.

Для оперативного опитування студентів на семінарських заняттях використовують тестовий контроль знань, що містить завдання з вибором однієї правильної відповіді з чотирьох запропонованих, завдання на встановлення правильної відповідності, завдання на встановлення

правильної послідовності. Сукупна кількість балів за тестування за змістовий модуль – 10 балів.

Контрольна робота студентів максимально оцінюється у 10 балів. При цьому. 9-10 б. виставляється, коли питання контрольної роботи розкриті повністю, наведені приклади описаних явищ, подано обґрунтування виникнення того чи іншого явища. 8-7 б. виставляються у разі недостатнього аналізу явища, наведено лише один приклад, питання розкрито не в повній мірі, проте студент дав відповіді на всі питання. 6-5 б. за контрольну роботу виставляється, коли студент не відповів на одне питання контрольної роботи, дав часткові відповіді на решта і не навів приклади описаних явищ. 4-3 б. виставляється, коли студент не відповів на половину питань, проте дав часткові малозмістовні відповіді на решта. 2-1 б. виставляється студенту, який не відповів на жодне питання, або у відповідях не розкритий зміст питання.

Семінарські заняття оцінюються за 5-ти бальною системою.

При цьому, студенти здійснюють огляд літератури за ключовими поняттями теми, анотують та конспектують першоджерела, оформляють відповіді на питання семінару, розглядають клінічні випадки, дискутують з приводу психодіагностики та психологічної допомоги особам з розладами психіки. Усне опитування студентів може здійснюватись індивідуально або фронтально. Загальний бал за цей вид роботи по кожному змістовому модулю виводиться з середнього балу за всі усні і письмові відповіді, помноженому на 4.

Пропущені заняття відпрацьовуються протягом місяця (усно або ж за допомогою тестів) після пропущеного заняття. Самостійна робота (конспект) повинні бути здані до КСР.

Форми оцінювання в університеті регламентуються згідно Порядку організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2021/04/isinuvannia_nove2.pdf). Облік навчальної роботи студентів здійснюється в електронному журналі згідно Положення про електронний журнал обліку навчальної роботи здобувачів освіти у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (нова редакція) (<https://nmv.pnu.edu.ua/wpcontent/uploads/sites/118/2021/01/elektronni-zyrnal.pdf>). У випадку неатестації здобувачів освіти з дисципліни «Практикум з клінічної психології» студенти мають право на повторне вивчення курсу, що регламентовано Положенням про порядок повторного вивчення дисциплін (кредитів ECTS) в умовах ECTS (https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2021/04/povtorne-vuvchennia_nove.pdf).

Семінарські заняття	<p>Тема1. Супервізія: загальні поняття. Історія супервізії. Загальне поняття про супервізію. Положення про супервізію. Історія супервізії: український та зарубіжний досвід. Основні поняття, цілі, функції, задачі, складові (фокуси) супервізорської системи та системи взаємодії. Обов'язки та функції супервізора. Значення супервізії у підготовці практичних психологів. Особливості взаємодії супервізора та супервізованого. Завдання супервізії.</p> <p>2 Тема. Відмінності супервізії від інших напрямів допомоги. Розмежування понять супервізія, коучинг, ко-терапія, наставництво. Поняття «супервізії», «коучингу», «ко-терапії» та «наставництва».</p> <p>3 Тема. Рівні, види, варіанти й форми супервізії. Різновиди супервізії з огляду на особливості взаємодії супервізора і супервізованого: очна «жива», заочна та очно-заочна форми. Командна супервізія та супервізія освіти. Індивідуальна та групова форми супервізії. Колегіальна супервізія.</p>
---------------------	--

	<p>Стильова, організаційно-адміністративна, кризова, технологічна, просвітницька та стартова супервізії. Рівні супервізії.</p> <p>4 Тема. Етичні принципи супервізії. Етичний кодекс супервізора. Загальна компетентність супервізора. Компетентність супервізора. Конфіденційність. Відповідальність. Інформована згода. Захист прав клієнта та супервізованого. Межі супервізії. Гнучкість супервізора.</p> <p>5 Тема. Групова супервізія: теорія та практика. Поняття групової супервізії. Особливості проведення групової супервізії. Основні завдання, які вирішує групова супервізія. Методи групової супервізії. Переваги, недоліки та види групової супервізії. Фази групової супервізії.</p> <p>6 Тема. Особливості взаємодії супервізора та супервізованого. Значення супервізорських відносин. Поняття супервізійної моделі. Класифікація супервізорських моделей. Фактори, що впливають на супервізорські взаємини (гендерні, міжкультурні). Опір (тривога) супервізованого та стратегії подолання опору. Типи опору. Паралельні процеси. Перенос та контрперенос у взаєминах між супервізором та супервізованим.</p> <p>7 Тема. Супервізія роботи з дітьми. Роль супервізора та задачі супервізії. Інтерпретація в аналізі та «переклад» у супервізії. Супервізія та практичне втілення при роботі з дітьми: захист дитини.</p> <p>8 Тема. Фактори супервізії. Загальні уявлення про фактори, що впливають на супервізорські відносини. Статичні фактори. Динамічні фактори. Найважливіші фактори ефективної супервізії. Другорядні (додаткові) аспекти супервізорських відносин. Гендерні фактори та міжкультурні фактори. Сфери впливу та оцінки гендерних факторів. Аспекти прояснення наявності міжкультурних розходжень. Супервізія осіб з пригноблених груп. Функціональне обмеження та інвалідність. Лесб'янки, геї та супервізія. Найбільш розповсюджені варіанти дискримінації в сексуальній орієнтації. Значення не пригноблюючої / наснажуючої супервізії. Передумови, які збільшують якість проведення супервізії. Самопідготовка чи не пригноблююче навчання супервізора та його чинники. Непригноблюючі супервізорські стосунки. Непригноблюючий підхід до змісту супервізії.</p> <p>9 Тема. Вплив супервізора на результат супервізії. Самооцінка молодого фахівця. Можливості його портфолію. Відеозаписи. Оцінка прогресу клієнта. Консультаційні записи. Питання для аналізу самооцінки, помилок у роботі, діагностики та оцінки. Функції супервізора щодо закінчення консультування. Характеристика результату супервізійної сесії. Рекомендації для роботи супервізора на різних рівнях його професійного розвитку. Якості супервізора. Ролі супервізора: супервізор як вчитель, супервізор як фасилітатор, супервізор як консультант, супервізор як експерт, клінічний супервізор та супервізор як адміністратор.</p>
7. Політика курсу	
Академічна доброчесність	Політика курсу спрямована на активну взаємодію у групі студентів, атмосферу доброзичливості з дотриманням правил академічної доброчесності. Написання контрольної роботи є обов'язковим. У

	випадку невиконання студентами вищезначених вимог, випадків плагіату, виявів академічної недобросовісності (списування) студент буде недопущений до здачі заліку (https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/02/%D0%9D%D0%B0%D0%BA%D0%B0%D0%B7-%E2%84%96-655-%D0%B2%D1%96%D0%B4-19.10.2015-%D1%80%D0%BE%D0%BA%D1%83.pdf).
Пропуски занять (відпрацювання)	Відрацювати пропущені заняття студенти зможуть письмово (виконати тести та ін.) або усно протягом місяця після пропущеного заняття.
Виконання завдання	Студент набирає 40 балів – за усне (письмове) опитування на семінарських заняттях, 20 балів – за тестування за двома модулями, 10 балів – за виконання контрольної роботи, 30 балів – за виконання самостійної роботи (КСР). Студенти, які навчаються за індивідуальним графіком, виконують всі завдання згідно вимог, проходять тестування (https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2019/09/%D0%BD%D0%B0%D0%BA%D0%B0%D0%B7-628.pdf).
Невідповідна поведінка під час заняття	Не допустима.
Додаткові бали	Надаються за наукову та громадську активність студентів (3 бали).
Неформальна освіта	Можливість зарахування результатів неформальної освіти регламентується Положенням про порядок зарахування результатів неформальної освіти у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2021/02/neformalna_osvita.pdf).

8. Рекомендована література

1. Булюбаш И. Д. Основы супервизии в гештальт-терапии. – М. : Изд-во Института психотерапии, 2003.– 224 с.
2. Винер Дж., Майзен Р., Дакхэм Дж. Супервизия супервизора. Практика в поиске теории. – М. : Когито-Центр, 2006.– 352 с.
3. Кулаков С. А. Супервизия в психотерапии: Учебное пособие для психотерапевтов и супервизоров. – СПб. : Вита, 2004.– 128 с.
4. Кулаков С. А., Практикум по супервизии в консультировании и психотерапии. – СПб. : Речь, 2002.– 197 с.
5. Хейли Д. Что такое психотерапия? / Гл. ред. Е. Струганова. – СПб. : Питер, 2002.– 224 с.– (Серия «Золотой фонд психотерапии»).
6. Ховкинс П., Шохет Р. Супервизия: Индивидуальный, групповой и организационный подходы / Пер. с англ. Колчановой Л. А. – СПб. : Речь, 2002.– 352 с.

Додаткова література

1. Абакумова-Кочонене Ю. Процесс супервизии: экзистенциальный взгляд // http://valery-159.narod.ru/psykhologi/psy/psy_026.htm
2. Анастасопулос Д., Циантис Дж. Вопросы контрпереноса в психоаналитической психотерапии детей и подростков: краткий обзор // <http://psyjournal.ru/j3p/pap.php?id=20060415>
3. Булюбаш И. Д. Как быть полезным терапевту или алгоритм очной супервизии // http://gestalt-therapy.ru/TEXTS/alhor_ochn_super.htm

4. Бурлачук Л. Ф., Кочарян А. С., Жидко М. Е. Психотерапия: Учебник для вузов.– 2-е изд., стереотип. – СПб., 2007. – С. 148-149.
5. Бурлачук Л. Ф., Кочарян А. С., Жидко М. Е. Психотерапия: Учебник для вузов.– 2-е изд., стереотип. – СПб., 2007. – С. 161-163.
6. Вылегжанин И. В. Супервизия как фактор профессионального и личностного роста начинающего психотерапевта (рекомендации по ведению отчетности при подготовке к супервизии) // http://igorvylegjanin.narod.ru/Super_vision.doc
7. Глуговский Д. В. Перенос в групповом психоанализе // <http://psyjournal.ru/j3p/pap.php?id>
8. Дер К., Холдер А., Сандлер Дж. Пациент и психоаналитик: основы психоаналитического процесса // http://www.centernlp.ru/library/s55/nlp/der.html?current_book_page=4
9. Джейкобс Д., Мейер П. СУПЕРВИЗОРСТВО // <http://lib.hokma.ru/download.php?doc=2186&lang=rus> 10. Дискуссия вокруг переноса и контрпереноса // <http://www.maap.ru/Reading/Discussions.htm>
11. Довбах А. Перенос и контрперенос в консультационном диалоге // <http://www.adic.org.ua/sirpatip/mater-1/104.htm>
12. Другие разновидности переноса // http://fictionbook.ru/author/sandler_djozef/pacient_i_psihoanalitik_osnoviy_psihoana/read_online.html?page=6
13. Забирко А. А. Практика супервизии в образовании психологов // <http://charko.narod.ru/tekst/sb1/zab.html>
14. Зойя Л. Индивидуация и пайдейя // <http://psyjournal.ru/j3p/pap.php?id=20040216> 15. Идентификация // <http://psbook.ru/content190301/> 16. Карл Густав Юнг и аналитическая психология. Индивидуация // <http://www.jung.psy4.ru/individuation.htm> 17. Кодекс этики и практики супервизоров http://www.tobgpi.ru/info/faculties/spf/cpp/docs/cod_et_prak...
18. Кодекс этики и практики супервизоров Британской ассоциации консультирования / <http://psyjournal.ru/j3p/pap.php?id=20000406>
19. Кодекс Психоаналитической Этики Национальной Федерации Психоанализа / Положение об этике и практике супервизоров (приложение к 11 Этическому Кодексу) // <http://www.moosap.ru/ethics?SN=e5a00cb6aa38f3d895f6143d2e8a042b>
20. Контрперенос // <http://www.i-u.ru/biblio/forsp.aspx?dictid=16&word>
21. Контрперенос // <http://www.bestreferat.ru/referat-1496.html>
22. Кочунас Р. Перенос и контр перенос в консультировании и психотерапии // <http://azps.ru/hrest/34/9359311.html>
23. Кочюнас Р. Процесс супервизии: экзистенциальный взгляд // <http://hpsy.ru/public/x2271.htm>
24. Ламберт К. Процесс индивидуации // http://www.maap.ru/Reading/Lambert_Process_Individ.htm 25. Обзор юнгианских подходов к контрпереносу // <http://www.jungland.ru/node/2589>
26. Пажильцев И. В. Групповой анализ: параллели жизни // <http://ref.huba.ru/rdsref/type15/elem19506.html>
27. Пациент как объект контрпереноса // <http://www.medbookaide.ru/books/fold1002/book1218/p29.php>
28. Перенос (трансфер) // http://mgdb.1pr.ru/db_files/283_44.doc
29. Перенос (трансфер) // http://www.eusi.ru/lib/leibin_slovar_spravochnik_psihoanaliz/14.shtml#13i
30. Перенос // <http://vocabulary.ru/dictionary/18/word/%CF%C5%D0%C5%CD%CE%D1/>
31. Положение о супервизии // <http://graf-therapy.narod.ru/polsup.html>
32. Поуэлл Э. Природа групповой матрицы // Коллективный уровень группы // <http://www.psyinst.ru/library.php/library.php?part=article&id=1491>
33. Психологам : Что такое супервизия? / <http://integratsia.ru/services/113.htm>
34. Развитие профессиональной идентичности психотерапевта : Шесть стадий процесса супервизии / <http://www.llife.ru/11.html>
35. Сновидения, эротический перенос и контрперенос // <http://www.jungland.ru/node/2155>

36. Супервизирование // <http://psihconsult.ru/153/>
37. Супервизия // http://revolution.allbest.ru/psychology/00070627_0.html
38. Супервизия как фактор профессионального и личностного роста начинающего психотерапевта / http://www.vylegzanin.ru/Super_vision.doc
39. Супервизия психотерапии / <http://psbook.ru/content211264/>
40. Супервизия психотерапии // http://dic.academic.ru/dic.nsf/enc_psychology/1090/
41. Супервизия : Спасение спасателей // <http://swdisaster.ru/trener/spv.html>
42. Супервизорская система // http://www.psichology.vuzlib.net/book_o683_page_16.html
43. Трунов Д. Противоречия супервизорских отношений // <http://home.perm.ru/dmitry/archiv/p030.htm>
44. Уильямс Э. Вы — супервизор... Шестифокусная модель, роли и техники в 12 супервизии // <http://www.psyinst.ru/library.php?part=article&id=1203>
45. Франц фон М. Л. Процесс индивидуации // <http://www.jungland.ru/node/630>
46. Хейли Д. Что такое психотерапия Глава 8. «Живая» супервизия / http://www.gumer.info/bibliotek_Buks/Psihol/heili/08.php
47. Хиншелвуд Р. Д. Проективная идентификация // <http://psyjournal.ru/j3p/pap.php?id=20060314>
48. Что такое супервизия и зачем она нужна? <http://www.way-out.ru/super.php>
49. Шаверен Дж. Супервизирование эротического переноса и контрпереноса // <http://psyjournal.ru/j3p/pap.php?id=20060210>
50. Шмойлова М. С. Супервизия в системе дополнительного психологического обучения // <http://www.graal-institut.ru/biblio/super.htm>
51. Щукина Ю. В. Особенности «образовательной» и «клинической» супервизии школы «Понимающей психотерапии» // http://pk.mgppu.ru/index.php?option=com_content&task=view&id=356&Itemid=80
52. Щукина Ю. В. Функции супервизии в обучении методу понимающей психотерапии // http://pk.mgppu.ru/index.php?option=com_content&task=view&id=269&Itemid=80
53. Эротический и агрессивный контрперенос // <http://psiland.narod.ru/psiche/Steinberg/003.htm>
54. Этчегоен Г. Контрперенос: открытие и переоткрытие // http://www.psycholok.ru/lib/etchegoyen/kontr/kontr_01.html
55. Юнгианское толкование сновидений : процесс индивидуации // http://www.syntone-spb.ru/library/books/?item_id=2523&current_book_page=